

Universiteit
Leiden
The Netherlands

LBD '88

Steensma, H.; Post, L.; Kakebeeke, A.; Jurriëns, J.; Knops, S.

Citation

Steensma, H., Post, L., Kakebeeke, A., Jurriëns, J., & Knops, S. (1988). LBD '88. *Bestuurskundige Berichten*, 3(2), 13-16. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233125>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233125>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

In het februari-nummer van 'Bestuur' gaat de eindredacteur van het blad, mr.P.F. van Oosten de Boer, in op de verloedering van het Nederlandse taalgebruik. Aan de hand van een aantal aardige voorbeelden tracht 'vOdB', zoals het redactioneel volstrekt overbodig doch zéér turbo is ondertekend, de lezer een beeld te geven van de, ook in kringen van het openbaar bestuur, oprukkende "taalinflatie".

Een dergelijk betoog blijft je, in ieder geval tijdens het lezen van het betreffende 'Bestuur'-nummer, bij. En reeds bij voorbaat likkebaardend ga je vervolgens aan de slag: eens kijken hoe 'Bestuur' het er zelf van afbrengt. Want het is prima hoor, zo'n redactioneel, maar overál ligt de taalverloedering op de loer. Dus zal dat in het maandblad voor (hoe vindt u deze:) "overheidskunde" ook wel het geval zal zijn, was mijn vermoeden. En ja hoor!

Zo tovert J.B. Steverlynck in zijn Nieuw-Zeeland-verhaal, in datzelfde februari-nummer, een aantal volzinnen uit de hoed waarbij de tranen in de ogen schieten. Om een voorbeeld te geven: "Gezien het middelenbeslag door de openbare sector: 25% van het G.D.P., was het evident dat een efficiëntere aanwending van deze middelen een belangrijke impact zou hebben op de groei en algemene toestand van de economie." Enne... "De regering is ervan overtuigd dat deze commerciële druk op termijn belangrijke financiële besparingen voor de overheid zal inhouden(...)". Voorts heeft hij het over "het geven van 'incentives'" (wanneer zullen de aanhalingstekens verdwijnen?), en "responsabilisering" mag dan geschikt zijn als substituuat voor "zelfbeheer", aan degene die er verantwoordelijk voor is doe ik deze zomer niet de groeten.

En je blijft lachen met Steverlynck. "De 'markt-activiteit' verwijzen naar de overheidsondernemingen of 'State-owned enterprises', die goederen en diensten leveren op commerciële basis."

Dat méént hij toch niet? Of was de zetter toe aan een kop koffie? Komisch is ook: "De doorlichting is zeer grondig gebeurd", zeker in het licht van Van Oosten de Boer's constatering dat "gebeuren" thuishoort in de categorie "taalgemakzucht". Zo, mijnheer Steverlynck, daar kunt u het mee doen.

Maar niet slechts Steverlynck treft de blaam. Het door mevrouw Wijzenbroek in dezelfde editie van 'Bestuur' gehanteerde "huns inziens" verdient mijns inziens ook niet echt een schoonheidsprijs.

Lof komt toe aan Van Oosten de Boer; hij schenkt aandacht aan een ontwikkeling waar niet veel mensen van wakker lijken te liggen. Maar het kan natuurlijk geen kwaad tevens de hand in eigen boezem te steken. Getuige het voorafgaande laat de eindredacteur van 'Bestuur' namelijk af en toe een steekje vallen •

-Mr.P.F. van Oosten de Boer, "Het bestuur en haar taal", in 'Bestuur', jrg. 7, nr. 2, februari 1988.

-Dr.J.B. Steverlynck, "Privatisering en responsabilisering", idem.

-Mw.Mr.W.J. Wijzenbroek, "Kunnen gemeenten zelfstandig buitenlands beleid voeren?" idem.

Jazzcafé *the Duke*
Oude Singel 2
Leiden 071 - 121972

Elke dag live jazz

Impresariaat - Bemiddeling voor orkesten.

De Landelijke Bestuurskunde Dag ligt alweer enkele maanden achter ons. Toch vinden wij dit medium bij uitstek geschikt om de organisatoren van deze dag te complimenteren met de onovertreffelijke presentatie van de LBD. Met veel genoegen hebben wij dan ook enige pagina's ingeruimd voor een impressie van het gebeuren door de redactie. Voor een uitgebreide inhoudelijke weergave verwijzen wij naar het officiële verslag.

FILOSOFIE

Hans Steensma

Nieuwsgierig gemaakt door de inleiding van filosoof Salman, bezocht een aanzienlijk deel van de aanwezigen op de L.B.D. de forumdiscussie over de filosofie van de bestuurskunde. Nieuwsgierig naar een modeverschijnsel of uit verlangen naar een verlossende(of: verklarende, H.S.) legitimatie van het (be)studerend van bestuurskunde.

Voorzitter van het forum is de heer Salman. Om te beginnen wil hij graag de reacties peilen van de overige forumleden op het 'wat-en-hoe' van de bestuurskundige filosofie.

Van Vught bijt de spits af met een onderscheid in bestuurskunde als verklarende empirische wetenschap en als prescriptieve activiteit. Enerzijds geeft de bestuurskunde de principes weer van 'waarom de dingen zijn zoals ze zijn', anderzijds beoogt de bestuurskunde middels theorievorming de inhoud van bestuurskundig handelen vast te leggen.

Met het noemen van deze algemeen wetenschapsfilosofische uitgangspunten zet van Vught de toon voor het verder verloop van de forumdiscussie.

Van Braam ontkent(!) vervolgens het bestaansrecht van de term 'bestuurskundige filosofie' en stelt het probleem als een wetenschapsfilosofisch kennis-probleem. Hij maakt een onderscheid tussen de wetenschappelijke activiteit van kennisverwerving en de niet-wetenschappelijke activiteit van kennistoepassing.

Als daarop Rosenthal nog de nodige sceptis toont en waarschuwt voor filosofisch 'navelstaren' vervliegt elke hoop op een zuiver filosofisch dispuut. De vraag is waarom nu juist

Salman niet de gelegenheid krijgt zijn heldere inleiding toe te lichten. Op het verkeerde been gezet door van Braam c.s. volstaat tenslotte in eerste termijn de bestuurskundig filosoof (n.b.) Rutgers met (slechts) een onderscheid tussen kennisintegratie en kennis-toepassing.

Welnu, een vriendelijk grijnzende voorzitter stelt genoegzaam vast dat zijn eerste vraag alvast niet geheel begrepen is. Zo gaat dat nu eenmaal in forumdiscussies zonder strenge sturing. Gelukkig staan er stellingen op papier. Deze zouden de discussie in de goede richting kunnen sturen. Helaas moedigt de eerste stelling niet aan om het over bestuurskundige filosofie te hebben. Daarom blijft de discussie steken in uiteenzettingen over de algemene theoretische uitgangspunten. Is dat nu bestuurskundige filosofie?

"De waarheid an sich bestaat niet", Rutgers.

"Wie heeft de wijsheid in pacht?", Rosenthal.

"De werkelijkheid is niet te vatten", van Braam.

Bevreesd om studentonvriendelijk te hoog te grijpen dreigt de discussie te verzanden in het verkondigen van wetenschapsfilosofische waarheden als een

koe; om met een wakkerhoudende metafoor uit het dierenrijk van van Vught te schrijven.

De participatie vanuit de zaal blijft beperkt tot een paar aanvullende opmerkingen van (hoe-kan-het-ook-anders) wetenschapsfilosoof Koningsveld en een aantal kritische opmerkingen van AIO's en medewerkers.

De discussie over kennistoepassing ontlokt aan Rosenthal de moraliserende opmerking dat 'ervaring en stage belangrijk zijn'.

Welnu een schrijnender tegenstelling tussen de post-modernistische visie van Habermas en de levensfilosofie van Rosenthal laat zich niet bedenken. Aldus de 'Entzäuberung' van een te hoog gespannen verwachting •

INFORMATISERING

Lenneke Post

Als laatste onderwerp in het ochtendprogramma kwam informatisering aan bod. Volgens de inleider tevens het meest saai: "Want laten we wel wezen: over informatisering bij de overheid valt niets enerverends te melden."

De heer Overkleeft, hoofdredacteur van Kantoor en Efficiëncy en auteur van verschillende boeken op gebied van de informatietechnologie compenseerde dit echter door zijn inleiding in briefvorm te gieten. Zijn journalistieke achtergrond uitbuitend maakte hij gebruik van dit, naar zijn eigen zeggen, "bij lange na niet overtroffen informatiemedium."

Naar zijn mening zijn de debacles op het vlak van de automatisering bij de overheid niet te wijten aan slecht beleid of slecht management. Het probleem zit hem in het technologisch aspect van de informatisering; er is sprake van schaarste, schaarste aan vakbekwaamheid en schaarste aan bouwcapaciteit. Informatisering is een ondermaatse onvolwassen techniek, die voor volwassen zaken wordt gebruikt.

De forumdiscussie 's middags spitste zich verder toe op de relatie tussen de organisatiestructuur en cultuur van de overheid enerzijds, en informatisering anderzijds. Het forum bestond uit men-

sen die vanuit verschillende invalshoeken met informatisering bij de overheid te maken hadden.

De heer Tas, voormalig topambtenaar en nu geswitched naar het bedrijfsleven, deelde Overkleeft's visie van die morgen niet. Het feit dat informatisering bij de overheid langzamer gaat dan bij het bedrijfsleven komt volgens hem doordat politici anders managen dan in particuliere ondernemingen. Zij zijn niet geïnteresseerd in de organisatie, maar in politiek scoren.

De heer Spits (systeembouw I.B.M.) benadrukte ook het verschil tussen overheid en bedrijfsleven, maar dan met betrekking tot de duidelijkheid van doelstellingen. De politieke achtergrond noopt de overheid de doelstellingen en besluitvorming vaag en onduidelijk te houden. Automatisering echter, heeft behoefte aan duidelijkheid.

De heer Frissen, wetenschappelijk medewerker aan de Katholieke Universiteit Brabant, was de mening toegedaan dat automatisering het bureaucratisch element bij de overheid versterkt. Automatisering wordt namelijk gekenmerkt door monorationaliteit, gericht op uniformiteit en standaardisatie. De overheid echter kent multirationaliteit; er spelen vele belangen op politiek, sociaal en juridisch niveau.

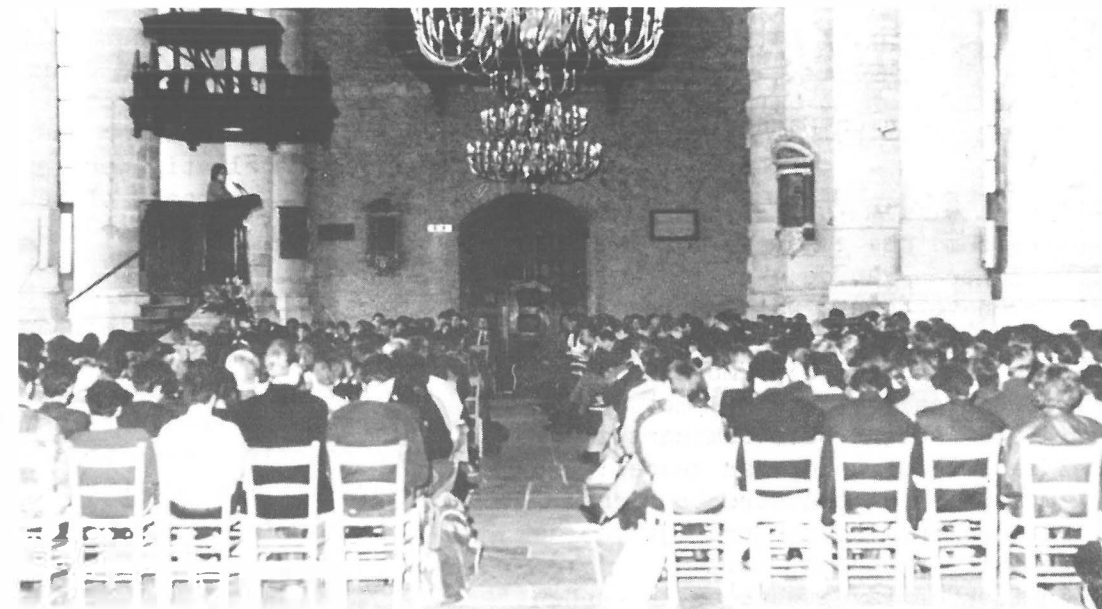
Het forum zocht de oplossingen voor al deze problemen in vroegtijdige samenwerkingen tussen overheid en het bedrijfsleven, en door het vormen van contra-expertise die de grip van de overheid op het informatiseren moet vergroten.

We wachten af. Tot nu toe heeft Overkleeft gelijk; de brief is een bij lange na niet overtroffen informatiemedium •

VRUWEN

Annelies Kakebeke

De inleidende spreekster voor het onderdeel Vrouwen in het Openbaar Bestuur was mevrouw mr.C.H.S. Evenhuis, sinds 1981 lid van de Emancipatieraad. Zij vroeg zich af wat de oorzaak is van de trage emancipatie, ondanks het

bestaande beleid. Volgens Evenhuis, heeft het twee oorzaken. Allereerst zijn er relatief weinig vrouwen werkzaam in het Openbaar Bestuur. Ten tweede is de redenering, dat meer vrouwen in het Openbaar Bestuur automatisch inhoudt dat er beter beleid voor vrouwen komt, te simplistisch. Aan vrouwen op hoge functies worden extra eisen gesteld, waardoor ze niet veel kunnen doen aan specifiek emancipatiebeleid.

Evenhuis signaleerde ook enkele positieve ontwikkelingen, zoals de opkomst van vrouwennetwerken, waaruit blijkt dat het vermogen van vrouwen om een vuist te vormen, onderschat wordt. Om het emancipatiebeleid te verbeteren stelde zij tenslotte voor het facetbeleid af te schaffen, ten gunste van een specifiek emancipatiebeleid en meer waarde te hechten aan de inbreng van emancipatiedeskundigheid.

's Middags werd er aan de hand van stellingen gediscussieerd door een forum waarin zitting hadden: mevrouw prof.dr.J. Outshoorn(voorzitter), mevrouw H.C.M. van Dongen-van der Linden, mevrouw P. Hense-Kok, drs. D. Scheele en mevrouw mr. P.G.H. Westerhof. De premisse, die in de congresbundel uitgebreid werd onderbouwd, was dat het goed is om meer vrouwen in het Openbaar Bestuur te hebben. Alle forumleden ondersteunden

Twee hoofdthema's kwamen in de stellingen naar voren. Ten eerste, wat doe je met positieve acties en ten tweede, wat voor een rol spelen vrouwen, die nu op hoge functies zitten, bij de verbetering van de maatschappelijke positie van andere vrouwen. Bij positieve acties gaat het erom dat vrouwelijke kandidaten, die over voldoende kwaliteiten beschikken voor een functie, aangenomen worden.

Vrouwen die een hoge functie bekleden worden zwaarder beoordeeld dan mannen op eenzelfde functie, had Evenhuis s'ochtends gesteld. Moeten die vrouwen ook extra nadruk leggen op het emancipatiebeleid? De forumleden vonden dat vrouwen vooral hun functie goed moeten vervullen en dat ze daarnaast accenten kunnen leggen op emancipatiezaken. Toch een dubbele taak!

Over het algemeen was er consensus binnen het forum over de manier waarop het doel, meer vrouwen in het Openbaar Bestuur, bereikt kan worden. Dat er op dit terrein nog genoeg werk te verrichten valt blijkt uit een opmerking van Westerhof dat in de fora over zelfbeheer, over informatisering en over bestuurskundige filosofie geen vrouwen zaten •